

Şakaiku'n Numaniyye Çeviri ve Zeyilleri

Eş-Şakaiku'n-Numaniyye fi Ulema'i'd-Devleti'l-Osmaniye adlı eserimiz Arapça bir eser olup Taşköprülüzade Ebu'l-hayr İsamü'd-din Ahmed (öl. 1561) tarafından yazılmıştır. Taşköprülüzade'nin gözleri görmediği için başkasına yazdırdığı bu eser Osman Gazi'den başlayarak Kanuni Sultan Süleyman (ms. 1558) döneminin sonlarına doğru yetişen bilginler ve şeyhlerin biyografilerinden oluşur. Eser padişahların sayısına göre on tabakaya ayrılmış ve her tabakada o padişah zamanında yetişenlere yer verilmiştir. Eserde yüz elli şeyh üç yüz yetmiş bir bilgin olmak üzere beş yüz yirmi bir kişinin biyografisi yer almaktadır. Şakaiku'n Numaniyye zamanında beğenilmiş, birçok çeviri ve zeyilleri meydana getirilmiştir. Şakaiku'n Numaniyye'nin en önemli çeviri ve zeyilleri şunlardır:

A) Çeviriler

Hadaiku'r-Reyhan, çeviren Belgradlı Muhtesibzade Mehmet Haki

Hadaiku's-Şakaik, çeviren Edirneli Mehmet Mecdi, yazar eseri çevirirken daha sonraları esere yapılan zeyilleri ve tezkireleri göz önünde tutarak yaptığı eklemelerle birlikte

eseri genişletmiş ve eseri h. 999 yılında tamamlamıştır ve bu çeviri h. 1269 yılında İstanbul'da basılmıştır.

El-Hadaik, çeviren Amasyalı İbrahim Bin Ahmed

B) Zeyiller

Tetimetü's-Şakaiku'n-Numaniyye (Arapça), yazarı Âşık Çelebi

Hadaiku'l-Hakayik fi Tekmiletü's-Şakayik (Atai Zeyli), yazarı Nevizade Atai

Uşşakizade Zeyli, yazarı Uşşakizade Seyyid İbrahim Hasib

Vakayiu'l-Fuzala, yazarı Şeyhî Mehmed

Tekmiletü's-Şakaik fi Ahvali'l-Hakayik, yazarı Fındıklılı İsmet

ESKİ TEZKİRECİLİĞİN DEVAMI NİTELİĞİNDEKİ YENİ KAYNAKLAR

Tanzimat'tan sonra aydın çevrelerde yayılmaya başlayan Batı kültürünün etkisi altında düşünce sistemi ile birlikte eserler üzerindeki değer yargıları da değişmiştir. Bilimde ve edebiyatta yeni görüşler belirmiş, bunun sonucu olarak eski tezkirecilik yerini edebiyat

tarihi anlayışına bırakmıştır. Ancak son dönemlerde yazıldıkları halde eski tezkireciliğin devamı sayılabilecek belli başlı eserleri şunlardır.

1) Tuhfe-i Naili, yazarı Nail Tuman

Nail Tuman çeşitli kaynaklarda yer alan bütün şairleri alfabe sırasına göre toplamış bu şairlerin doğum ve ölüm tarihleri ile yerlerini kaydederek kaynakların bu konudaki çelişmelerini göstermiş ve şairlerin hayatları hakkında kısa bilgilerle eserlerinden birkaç beyte yer vermiştir. Ayrıca bu bilgileri derlediği kaynakların adlarını da sıralanmıştır.

2) Osmanlı müellifleri, yazarı Bursalı Mehmed Tahir

3 cilt olarak hazırlanan Osmanlı müellifleri şeyhler, bilginler, şairler ve edipler, tarihçiler, hekimler, riyaziyeciler, coğrafyacılar bölümlerinden oluşur. Eserde bu bölümlerde adı geçen kişilerin biyografileri ve eserleri hakkında bilgiler yer almaktadır. Osmanlı Müellifleri'ndeki yazar adları ve kitap adları Ahmet Remzi Akyürek tarafından

toplanarak Miftahu'l-Kütüb ve Esami-i Müellifin fihristi adı altında 1928 yılında İstanbul'da basılmıştır.